

HVAD SKER DER MED JULETRÆET EFTER JUL?

Juletræer kan både være foder til visse dyr og agere legetøj for andre.

Omkring 1,5 millioner træer bruges af de danske forbrugere, men hvad er disse træers skæbne efter jul? Med støtte fra udviklingsprogrammet Grøn Cirkulær Omstilling har foreningen fået undersøgt denne problemstilling. Størstedelen af træerne ender som biobrændsel, mens en anden stor fraktion er kompostering.

☰ CLAUS JERRAM CHRISTENSEN

Som led i arbejdet med bæredygtighed i den danske juletræsproduktion har foreningen haft et mindre projekt med Bonnie Hvillum, Natural Material Studio, omkring slutanvendelsen for brugte juletræer. Efter brug i de danske stuer og haver er der typisk fem veje for juletræet (figur 1), som gennemgås nedenfor.

Juletræer køres på genbrugspladsen

Når den private forbruger kører juletræet på genbrugspladsen, sorteres juletræet som 'haveaffald' sammen med andet haveaffald. Genbrugsstationerne har ikke særskilte data for juletræer, men Anette Hetoft, driftsleder på Amager Ressourcecenter anfører, at det primære haveaffald i december og januar formentlig er juletræer. Sammenlignes mængden af haveaffald i december og januar med mængden af haveaffald for hele året kan man skønne, hvor stor en andel af de brugte juletræer, som forbrugerne selv bringer til genbrugspladsen. Baseret på tallene fra Amager Ressourcecenter vurderes juletræer at udgøre 913 tons eller

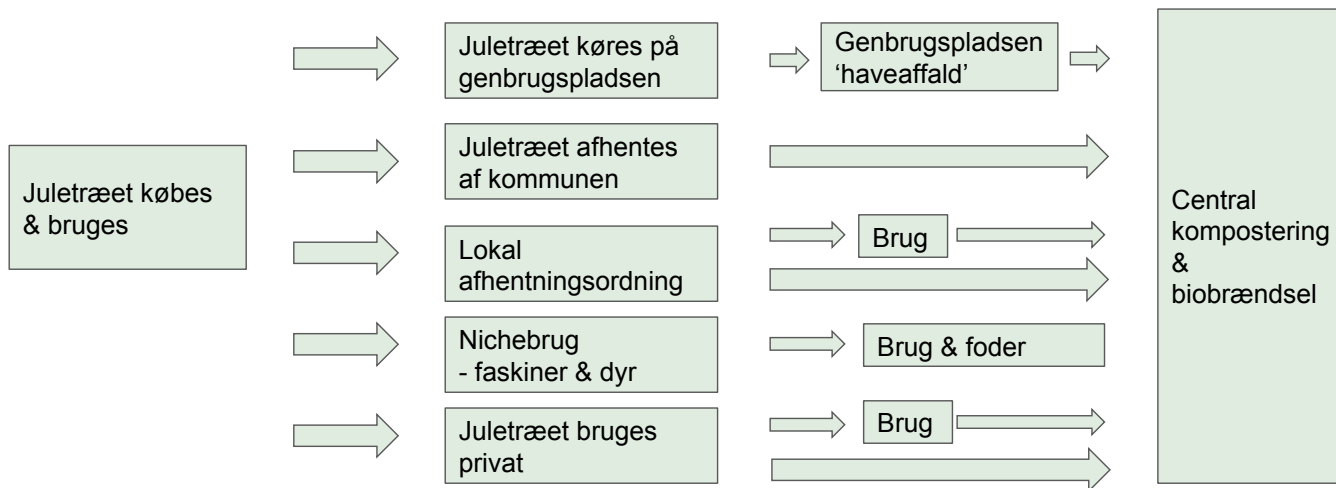
ca. 8%. Fra genbrugspladsen bliver alt haveaffald kørt til et centralt sorteringsanlæg.

Juletræer indsamles af kommunen

I visse (by)kommuner indsamles juletræer efter jul i kollektive ordninger. Her er det typisk de centrale sorteringsanlæg såsom RGS Nordic og Solum, der bliver hyret til at afhente juletræerne. Derfor går træerne fra disse indsamlinger også direkte til de centrale sorteringsanlæg.

På de centrale sorteringsanlæg bliver havaffaldet først knust og neddelt. Herefter bliver det sorteret i en fin fraktion og en grov fraktion. Den fine fraktion komposteres til jord i løbet af to år, og iblandes sand og grus, inden det bliver til produkter, der kan bruges til have-, vej- og parkanlæg, golfbaner og private haver. Den grove fraktion bliver kørt til et forbrændingsanlæg som biomasse, hvor det bidrager til energiudnyttelse.

Hos RGS vurderer man, at 30% af juletræet går i den fine fraktion til kompostering, mens 70% går i den grove fraktion til biomasse og energiudnyttelse. På europæisk plan går ca. 50% direkte til energiudnyttelse.

Figur 1. Oversigt over juletræets liv fra forbruger køb til brug og/eller central kompostering og biobrændsel.

Mindre (lokale) afhentningsordninger f.eks. KFUM-spejderne

Nogle steder i landet arrangeres lokale afhentningsordninger. Ofte sker denne indsamling mod betaling, som støtter de lokale sports- eller spejderforeninger. En rundspørge til udvalgte spejderforeninger viser, at disse lokale indsamlinger kun håndterer en yderst begrænset del af de 1,5 millioner, brugte juletræer – skønsvist under 1%. Blandt de indsamlede træer bruges halvdelen i spejderhytterne, hvor de bruges til pindesnit og hulebygning, mens den anden halvdel bliver kørt direkte på genbrugspladsen som haveaffald.

Nichebrug

Nogle brugte juletræer anvendes til faskiner, hvor de gavner kystsikring, miljø og fiskeyngel. Bedst kendt er nok anvendelsen langs Randers fjord, men også Vadehavet rummer potentiale for anvendelse af brugte juletræer til faskiner for at holde brinkerne på plads og mindske vandets tilbageslag.

Til vedligeholdelsen af Randers fjord bruges årligt omkring 4.000 faskiner til sikring af fjordstrækningen på 27 km. Der medgår 4-6 juletræer pr. faskine eller samlet ca. 24.000 træer. Sat i forhold til det samlede antal brugte træer udgør denne anvendelse således 1,6%, men det vurderes, at potentialet for brug til faskiner er større, hvis anvendelsen af brugte juletræer udbredes til andre områder som f.eks. Vadehavet.

Brugte juletræer er en god spise og aktivitet for dyr såsom geder, får, kaniner og aber. Der gives derfor juletræer til både zoologiske haver, men også til private landejendomme. En rundringning til Zoologiske Haver viste, at:

- Odense Zoo får omkring 1.500-2.000 juletræer om året.
- Københavns Zoo takker nej, da man i forvejen har rigeligt med brugte juletræer.
- Ålborg Zoo takker nej grundet bekymring for julepynt og sprøjtemiddelrester i juletræerne.

- Givskud Zoo får 150-200 juletræer om året.
- Jyllands Park Zoo får 1.000-3.000 juletræer om året.

Årligt har de adspurgte zoologiske haver aftaget ca. 5.200 træer, hvilket svarer til 0,35% af det samlede forbrug. Hertil skal så lægges landejendomme rundt omkring i landet, der laver mindre aftaler med lokale producenter om levering af juletræer til deres dyr. Ud fra undersøgelserne vurderes det, at maksimalt 1-2 % af de brugte juletræer går til dyr rundt om landet.

Juletræet beholdes hos forbrugeren

Der er mange muligheder for at bruge det brugte juletræet hos forbrugeren. Blandt de typiske anvendelser er:

- At genbruge stammen til byggemateriale eller biobrændsel i egen brændeovn.
- At lave ting, bl.a. julepynt med gren- og stammestykker
- At bruge grene fra juletræet til afdækning af sarte planter i haven.
- At flise juletræet med henblik på afbrænding eller brug som haveflis.
- At plante juletræet ud igen (kun pottegroede træer).

Der medgår 4-6 træer til en faskine, og potentialet ved anvendelse af brugte juletræer i f.eks. Vadehavet er derfor stort.

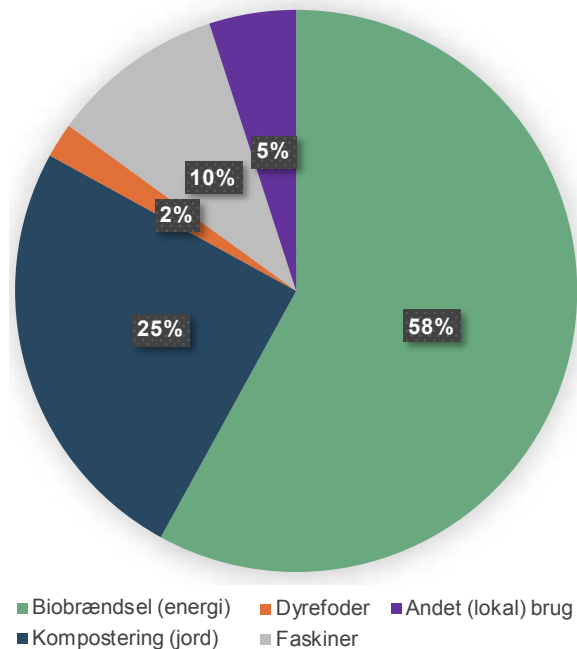
Det findes ikke tal for anvendelsen af brugte juletræer hos forbrugerne, men med de ovennævnte aktiviteter må det antages, at træet slutteligt ender med en anvendelse, der svarer til indlevering under haveaffald på genbrugspladsen- altså kompostering og biobrændsel. Det skønnes at maksimalt 10% af de private forbrugere bruger træerne selv, og heraf er formentlig størstedelen til kompost eller brændsel.

Sammenfattende ender hovedparten af de brugte juletræer som biobrændsel fulgt af en anvendelse til kompost (figur 2).

Konklusion

Hovedparten af de brugte juletræer enten afbrændes med energiudnyttelse for øje eller komposteres med henblik på genanvendelse i haver og parker. Den opbyggede CO₂ i juletræerne frigøres derfor igen via biologisk nedbrydning (kompost) eller ved forbrænding (biomasse). Helt generelt er der tale om en bæredygtig restudnyttelse, hvor kun transporten til/fra genbrugspladsen har nævneværdig negativ indflydelse.

En alternativ anvendelse for brugte og usolgte juletræer undersøges for tiden i andre projekter. Her er der perspektiver i at lave vegansk læder af især nålene fra nordmannsgran, hvilket der er givet penge til i et nyt projekt samt anvende stammedelen til menneskeføde i f.eks. bagværk.

Figur 2. Oversigt over slutanvendelsen for 1,5 millioner danske juletræer.

Tak

Bonnie Hvillum, Natural Material Studio

GØDNING TIL JULETRÆER

Organisk gødning baseret på recirkulerede genanvendte animalske råvarer

Find vores gødningssortiment på Øgro.dk

Læs mere på www.Øgro.dk eller kontakt os på:
Tlf.: 5156 4709 eller e-mail: ogro@daka.dk